

NACIONALINĖ TEISMŲ ADMINISTRACIJA

Biudžetinė įstaiga, L. Sapiegos g. 15, LT-10312 Vilnius, tel. (8 5) 268 5186, faks. (8 5) 268 5187, el. p. info@teismai.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188724424

Teisėjų tarybai

2013-07-29 Nr. 4R-1939-(117)

DĖL TEISĖJŲ TARYBOS NUTARIMO PROJEKTO PATEIKIMO

Teikiame Nacionalinės teismų administracijos parengtą Teisėjų tarybos nutarimo „Dėl Teismų tarybos 2005 m. rugsėjo 9 d. nutarimo Nr. 13P-379 „Dėl Susipažinimo su išnagrinėtų baudžiamųjų bylų medžiaga tvarkos patvirtinimo“ pripažinimo netekusiu galios“ projektą (toliau – Projektas) bei su juo susijusius lydimočius dokumentus. Projekto Teisėjų taryboje pranešėju siūlytume numatyti direktoriaus patarėją Tomą Vaitkevičių.

PRIDEDAMA:

1. Teismų tarybos 2005 m. rugsėjo 9 d. nutarimo Nr. 13P-379 „Dėl Susipažinimo su išnagrinėtų baudžiamųjų bylų medžiaga tvarkos patvirtinimo“ nuorašas, 7 lapai.
2. Teisėjų tarybos nutarimo „Dėl Teismų tarybos 2005 m. rugsėjo 9 d. nutarimo Nr. 13P-379 „Dėl Susipažinimo su išnagrinėtų baudžiamųjų bylų medžiaga tvarkos patvirtinimo“ pripažinimo netekusiu galios“ projektas, 1 lapas.
3. Aiškinamasis raštas dėl Teismų tarybos 2005 m. rugsėjo 9 d. nutarimo Nr. 13P-379 „Dėl Susipažinimo su išnagrinėtų baudžiamųjų bylų medžiaga tvarkos patvirtinimo“ pripažinimo netekusiu galios, 2 lapai.
4. Teisėjų tarybos nutarimo „Dėl Teismų tarybos 2005 m. rugsėjo 9 d. nutarimo Nr. 13P-379 „Dėl Susipažinimo su išnagrinėtų baudžiamųjų bylų medžiaga tvarkos patvirtinimo“ pripažinimo netekusiu galios“ projekto derinimo pažyma, 4 lapai.
5. Teisėjų tarybos protokolinio sprendimo projektas, 1 lapas.

Direktoriaus pavaduotoja,
atliekanti direktoriaus funkcijas

Reda Molienė

Inga Dauparaitė, tel. (8 5) 251 4180, trumpasis tel. 7041, el. p. inga.dauparaite@teismai.lt

TEISĖJŲ TARYBA

NUTARIMAS

**DĖL TEISMŲ TARYBOS 2005 M. RUGSĖJO 9 D. NUTARIMO NR. 13P-379 „DĖL
SUSIPAŽINIMO SU IŠNAGRINĖTŲ BAUDŽIAMŲJŲ BYLŲ MEDŽIAGA
TVARKOS PATVIRTINIMO“ PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS**

2013 m.

d. Nr.

Vilnius

Teisėjų taryba n u t a r i a:

pripažinti netekusiu galios Teismų tarybos 2005 m. rugsėjo 9 d. nutarimą Nr. 13P-379
„Dėl Susipažinimo su išnagrinėtų baudžiamųjų bylų medžiaga tvarkos patvirtinimo“.

Pirmininkas

Sekretorius

AIŠKINAMASIS RAŠTAS
DĖL TEISMŲ TARYBOS 2005 M. RUGSĖJO 9 D. NUTARIMO NR. 13P-379 „DĖL
SUSIPAŽINIMO SU IŠNAGRINĖTŲ BAUDŽIAMŲJŲ BYLŲ MEDŽIAGA TVARKOS
PATVIRTINIMO“ PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS

2013 m. liepos 18 d.
Vilnius

Parengto Teismų tarybos 2005 m. rugsėjo 9 d. nutarimo Nr. 13P-379 „Dėl Susipažinimo su išnagrinėtų baudžiamųjų bylų medžiaga tvarkos patvirtinimo“ (toliau – Nutarimas) pripažinimo netekusiu galios projekto (toliau – Projektas) tikslas – užtikrinti nuoseklų ir aiškų susipažinimo su išnagrinėtų baudžiamųjų bylų medžiaga tvarkos reguliavimą.

Siekiant šių tikslų Projektu siūloma pripažinti netekusiu galios Nutarimą, kuriuo patvirtintos Susipažinimo su išnagrinėtų baudžiamųjų bylų medžiaga tvarkos (toliau – Tvarka) nuostatos konkuruoja su Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2012 m. gruodžio 7 d. įsakymu Nr. 1R-308 patvirtintų Susipažinimo su teismuose išnagrinėtų bylų medžiaga taisyklių (Žin., 2012, Nr. 144-7434) (toliau – Taisyklės) nuostatomis.

Projekto rengimą paskatino teismų pateikti pastabėjimai dėl Taisyklių bei Tvarkos nuostatų konkurencijos.

Atlikus Tvarkos ir Taisyklių nuostatų teisinę analizę, nustatyta, kad šie teisės aktai reglamentuoja tuos pačius teisinius santykius, tačiau jų nuostatos, reglamentuojančios susipažinimą su teismuose išnagrinėtų baudžiamųjų bylų medžiaga, kai kuriais atvejais skiriasi, o esant Tvarkos ir Taisyklių nuostatų kolizijai nėra aišku, kuriuo iš minėtų teisės aktų turėtų būti vadovaujamas. Pavyzdžiui, Taisyklių 12 punkte nustatyta, kad išnagrinėtos bylos (įskaitant baudžiamąsias bylas) medžiaga parengiama ir išduodama susipažinti ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo prašymo išnagrinėjimo dienos, jeigu byla yra didelės apimties – per 5 darbo dienas nuo prašymo išnagrinėjimo dienos. Vadovaujantis Taisyklių 7 punktu, prašymas susipažinti su išnagrinėtos bylos medžiaga turi būti išnagrinėtas ne vėliau kaip per 2 darbo dienas nuo jo gavimo teisme dienos. Tuo tarpu Tvarkos 17 punkte nustatyta, kad baudžiamosios bylos medžiaga susipažinimui paruošiama ir išduodama susipažinimui, kopijos ar nuorašai parengiami ir išduodami ne vėliau kaip per 7 dienas nuo atitinkamo prašymo gavimo dienos. Jeigu bylos medžiagos, kopijų ar nuorašų paruošimas reikalauja daugiau laiko, teismo pirmininkas, teismo pirmininko pavaduotojas, skyriaus pirmininkas ar jų įgaliotas asmuo turi teisę pratęsti šį terminą dar 14 kalendorinių dienų.

Pažymėtina ir tai, kad daugelis Tvarkos ir Taisyklių nuostatų, reglamentuojančių susipažinimo su išnagrinėtų baudžiamųjų bylų medžiaga tvarką, atkartoja viena kitą. Pavyzdžiui, abiejuose teisės aktuose įtvirtintos iš esmės analogiškos nuostatos, nustatančios susipažinimo su išnagrinėtos bylos medžiaga, su kuria susipažinimas ribojamas, tvarką, taip pat nuostatos, reglamentuojančios susipažinimo su bylos medžiaga asmens teisės ir elgesį susipažinimo su pateikta bylos medžiaga metu.

Pastebėtina ir tai, kad Taisyklėmis reglamentuojamas susipažinimas ne tik su baudžiamosiomis, bet ir su civilinėmis bei administracinėmis teisės pažeidimų bylomis, o jų nuostatos iš esmės yra tapačios nustatytoms Susipažinimo su administraciniuose teismuose išnagrinėtų bylų medžiaga taisyklėse, patvirtintose 2011 m. gruodžio 21 d. Lietuvos Respublikos teisingumo ministro ir Lietuvos vyriausiojo archyvaro įsakymu Nr. 1R-301/V-154. Taigi Taisyklių bei Susipažinimo su administraciniuose teismuose išnagrinėtų bylų medžiaga taisyklių taikymas sąlygoja vienodą susipažinimo su visomis teismuose išnagrinėtomis bylomis tvarką.

Palyginus Tvarkos ir Taisyklių nuostatas, darytina išvada, kad Taisyklės, kurios buvo patvirtintos vėliau nei Tvarka, detalai ir aiškiai reglamentuoja susipažinimo su teismuose išnagrinėtų bylų (įskaitant baudžiamąsias bylas) tvarką, todėl panaikinus Nutarimą, būtų išvengta dviejų skirtingų ir viena kitai nepavaldžių institucijų priimtų teisės aktų normų kolizijos, tokiu būdu pašalinant teisės normų prieštaravimus ir užtikrinant teisinio reglamentavimo aiškumą bei nuoseklumą.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, Teismų tarybos 2005 m. rugsėjo 9 d. nutarimas Nr. 13P-379 „Dėl Susipažinimo su išnagrinėtų baudžiamųjų bylų medžiaga tvarkos patvirtinimo“ turi būti pripažintas netekusiu galios.

Priėmus siūlomą nutarimą, jis leidinyje „Valstybės žinios“ neskelbtinas.

Projektą parengė Nacionalinės teismų administracijos Teisės ir administravimo skyrius.

TEISĖJŲ TARYBOS NUTARIMO „DĖL TEISMŲ TARYBOS 2005 M. RUGSĖJO 9 D. NUTARIMO NR. 13P-379 „DĖL SUSIPAŽINIMO SU IŠNAGRINĖTŲ BAUDŽIAMŲJŲ BYLŲ MEDŽIAGA TVARKOS PATVIRTINIMO“ PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS“ PROJEKTO DERINIMO PAŽYMA

Eil. Nr.	Institucija	Siūlymai	Pastaba
1.	Lietuvos Aukščiausiasis Teismas	<p>Nepritarti nutarimo projektui.</p> <p>Projektas grindžiamas tuo, kad Teismų (Teisėjų) tarybos nuostatos konkuruoja su Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2012 m. gruodžio 7 d. įsakymu Nr. 1R-308 patvirtintų Susipažinimo su teismuose išnagrinėtų bylų medžiaga taisyklių nuostatomis. Atkreipiame dėmesį į tai, kad šios taisyklės patvirtintos vadovaujantis tik Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – CPK) 10 straipsnio 3 dalimi, pagal kurią susipažinimo su išnagrinėtos bylos medžiaga tvarką nustato teisingumo ministras, suderinęs su Lietuvos vyriausioju archyvaru. Atsižvelgiant į šio straipsnio 1 dalies ir šio kodekso paskirtį, įtvirtintą CPK 1 straipsnyje, akivaizdu, kad minėta CPK 10 straipsnio 3 dalies nuostata skirta tik susipažinimui su civilinių bylų medžiaga. Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodeksas (toliau – BPK), taip pat Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodeksas (toliau – ATPK) nesuteikia įgaliojimų teisingumo ministrui nustatyti susipažinimo su išnagrinėtos baudžiamosios bylos medžiaga ir administracinio teisės pažeidimo bylos medžiaga tvarką. Todėl remiantis tuo, kas pirmiau išdėstyta, yra pagrindas manyti, kad minėtas įsakymas ta apimtimi, kuria nustato šią tvarką, viršija įstatymų suteiktus įgaliojimus.</p> <p>BPK ir ATPK nėra aptariamas klausimas dėl susipažinimo su išnagrinėtos baudžiamosios bylos medžiaga ir administracinio teisės pažeidimo bylos medžiaga tvarkos. Tačiau pagal savo pobūdį šis klausimas priskirtinas ne Teisingumo ministerijos, bet Teisėjų tarybos kompetencijai. Todėl nuoseklu, kad šiuo metu galiojanti Susipažinimo su išnagrinėtų baudžiamųjų bylų medžiaga tvarka nustatyta Teismų (Teisėjų) tarybos nutarimu ir nesant kitokio įstatyminio reglamentavimo turėtų būti taikoma ir toliau.</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Parengto Teismų tarybos 2005 m. rugsėjo 9 d. nutarimo Nr. 13P-379 „Dėl Susipažinimo su išnagrinėtų baudžiamųjų bylų medžiaga tvarkos patvirtinimo“ (toliau – Nutarimas) pripažinimo netekusiu galios projekto (toliau – projektas) tikslas – pripažinti netekusiu galios Nutarimą, kuriuo patvirtintos Susipažinimo su išnagrinėtų baudžiamųjų bylų medžiaga tvarkos nuostatos konkuruoja su Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2012 m. gruodžio 7 d. įsakymu Nr. 1R-308 (toliau – teisingumo ministro įsakymas) patvirtintų Susipažinimo su teismuose išnagrinėtų bylų medžiaga taisyklių (Žin., 2012, Nr. 144-7434) nuostatomis.</p> <p>Pažymėtina, kad pastabos teikėjas nepaneigė, kad šiuo atveju yra teisės normų konkurencija.</p> <p>Pritartina, kad turi būti keičiamas teisinis reguliavimas aiškiai įtvirtinant teisingumo ministro kompetenciją nustatyti susipažinimo su išnagrinėtomis baudžiamosiomis bei administracinių teisės pažeidimų bylomis tvarką (atsižvelgiant į tai siūloma kreiptis į Seimo Teisės bei teisėtvardos komitetą prašant atitinkamai papildyti teisinį reguliavimą).</p> <p>Tačiau manytina, kad konstatuota teisinio reguliavimo spraga įvertinant reguliuojamą</p>

		<p>Atsižvelgiant į ATPK 249 straipsnio 2 dalies nuostatas ši tvarka turėtų būti taikoma ir susipažįstant su išnagrinėtų administracinių teisės pažeidimų bylų medžiaga.</p> <p>Kita vertus, šiuo metu nėra pakankamai išsamiai reglamentuotas susipažinimas su nagrinėjamų bylų medžiaga, nors pagal savo pobūdį šis klausimas yra panašus į susipažinimo su išnagrinėtų bylų medžiaga klausimą. Todėl siekiant užtikrinti teisinio reglamentavimo nuoseklumą ir aiškumą, siūlome spręsti susipažinimo su išnagrinėtų bylų medžiaga įstatyminio reglamentavimo suvienodinimo klausimą ir susipažinimo su <i>nagrinėjamų</i> bylų medžiaga reglamentavimo klausimą.</p>	<p>santykių pobūdį gali būti užpildoma taikant analogiją (Civilinio proceso kodekso 10 straipsnio 3 dalyje, Administracinių bylų teisenos įstatymo 12 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta, kad susipažinimo su išnagrinėtos bylos medžiaga tvarką nustato teisingumo ministras ir Lietuvos vyriausiasis archyvaras) t.y. susipažinimo su išnagrinėtos baudžiamosios bylos medžiaga ir administracinio teisės pažeidimo bylos medžiaga tvarka turėtų būti nustatoma teisingumo ministro įsakymu.</p> <p>Pažymėtinas ir praktinis aspektas, jei būtų pritarta siūlomai pozicijai. Vadovaujantis ja, turėtų būti arba paliekama esama teisės aktų konkurencija, arba konstatuojama, jog teismai neturi vadovautis teisingumo ministro patvirtinta tvarka. Pirmuoju atveju išliktų neleistinas teisinio reguliavimo neaiškumas, antruoju – skirtųsi susipažinimo su atskiromis bylomis susipažinimo tvarka (nors pažymėtina, kad pastabos teikėjas pripažįsta, jog susipažinimo su išnagrinėtų bylų medžiaga įstatyminio reglamentavimo suvienodinimo klausimas turi būti sprendžiamas).</p> <p>Įvertinant nurodytą susipažinimo su <i>nagrinėjamų</i> bylų medžiaga reglamentavimo problemą, siūlytina pavesti Nacionalinei teismų administracijai ją įvertinti bei pateikti siūlymus dėl jos sprendimo.</p>
2.	Kauno apylinkės teismas	<p>Pritarti nutarimo projektui.</p> <p>Atkreiptinas dėmesys į teisinį reglamentavimą dėl nedalyvavusių byloje asmenų galimybės susipažinti su išnagrinėtų bylų medžiaga. Pagal Teismų tarybos 2005 m. rugsėjo 9 d. nutarimu Nr. 13P-379</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies.</p> <p>Manytina, kad remiantis bendraisiais principais bei įstatymo analogija „išnagrinėta byla“ ir baudžiamajame procese turi būti</p>

		<p>patvirtintos Susipažinimo su išnagrinėtų baudžiamųjų bylų medžiaga tvarkos 2 punktą, nedalyvavę byloje asmenys susipažinti su išnagrinėtos baudžiamosios bylos medžiaga gali po to, kai nuosprendis (baudžiamasis įsakymas, nutartis, kuria užbaigiamas procesas) įsiteisėja, o jeigu byla gali būti nagrinėjama kasacine tvarka, - ją išnagrinėjus kasacine tvarka arba pasibaigus apskundimo kasacine tvarka terminui. Susipažinti su valstybės, tarnybinę, komercinę, banko ir kitą teisės saugomą paslaptį sudarančia informacija, esančia baudžiamojoje byloje, turi teisę tik asmenys, turintys teisę dirbti su šia informacija. Pažymėtina, kad analogiška nuostata yra įtvirtinta ir Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 10 straipsnio 1 dalyje, tačiau nei Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2012 m. gruodžio 7 d. įsakymu Nr. 1R-308 patvirtintose Susipažinimo su teismuose išnagrinėtų bylų medžiaga taisyklėse (toliau – Taisyklės), nei Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekse šis klausimas nėra reglamentuotas. Atsižvelgiant į tai, priėmus Projektą neliktų teisės normos, reglamentuojančios momentą, nuo kurio nedalyvavę byloje asmenys gali susipažinti su išnagrinėtų baudžiamųjų bylų medžiaga, todėl manytume, kad priimant Projektą ši aplinkybė turėtų būti įvertinta ir inicijuotas atitinkamas Taisyklių ir/arba Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso nuostatų pakeitimas.</p>	<p>pripažįstama tik tokia byla, kurioje teismo sprendimas įsiteisėja, o jeigu byla gali būti nagrinėjama kasacine tvarka, - ją išnagrinėjus kasacine tvarka arba pasibaigus apskundimo kasacine tvarka terminui.</p> <p>Susipažinimo su bylomis apribojimai gali būti nustatyti ne tik procesiniuose įstatymuose įtvirtintų normų. Jie gali būti nustatyti ir kituose įstatymuose, kaip ir nurodytu atveju, kai apribojama teisė susipažinti su valstybės, tarnybinę, komercinę, banko ir kitą teisės saugomą paslaptį sudarančia informacija. Teigiant priešingai, atsižvelgiant, kad bet kokie teisių apribojimai gali būti nustatomi tik įstatymu, reikėtų pripažinti, kad šiuo metu Teismų tarybos patvirtintoje tvarkoje esantys apribojimai prieštarauja įstatymui.</p> <p>Tačiau siekiant teisinio reguliavimo aiškumo siūlytina kreiptis į Seimo Teisės bei teisėtvarkos komitetą, prašant atitinkamai papildyti teisinį reguliavimą.</p>
3.	Plungės rajono apylinkės teismas	<p>Pritarti nutarimo projektui.</p> <p>Spęsti klausimą dėl analogiškos tvarkos/taisyklių dėl susipažinimo su neišnagrinėtų bylų teisme medžiaga parengimo.</p>	<p>Atsižvelgta.</p> <p>Šiuo metu rengiamas Teisėjų tarybos nutarimo, kuriuo bus tvirtinamas Pavyzdinis susipažinimo su neišnagrinėtų bylų teisme medžiaga aprašas</p>
4.	Lietuvos apeliacinis teismas	Pritarti nutarimo projektui	
5.	Kauno apygardos administracinis teismas	Pritarti nutarimo projektui	
6.	Pakruojo rajono apylinkės teismas	Pritarti nutarimo projektui	

7.	Klaipėdos apygardos teismas	Pritarti nutarimo projektui	
8.	Šiaulių apygardos teismas	Pritarti nutarimo projektui	
9.	Šiaulių apylinkės teismas	Pritarti nutarimo projektui	
10.	Kauno apygardos teismas	Pritarti nutarimo projektui	
11.	Prienų rajono apylinkės teismas	Pritarti nutarimo projektui	
12.	Utenos rajono apylinkės teismas	Pritarti nutarimo projektui	
13.	Biržų rajono apylinkės teismas	Pritarti nutarimo projektui	
14.	Tauragės rajono apylinkės teismas	Pritarti nutarimo projektui	
15.	Vilniaus apygardos teismas	Pritarti nutarimo projektui	
16.	Klaipėdos miesto apylinkės teismas	Pritarti nutarimo projektui	
17.	Teisės aktų projektų vertinimo komiteto nariai: Gintaras Pečiulis Laima Dumskienė	Pritarti nutarimo projektui	
18.	Teismų administravimo komiteto nariai: Egidijus Laužikas Valdas Petras Meidus	Pritarti nutarimo projektui	